

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Diff. 1. An Operationibus intellectus comperat esse materiale
Objectum Logicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

& ista Consequentia est nulla, Logica, ita est Ars, ut simul sit scientia. Ergo & omnis Ars, potest esse scientia. Porro non convenit (ut dixi supra) aliis artibus procedere modo scientifico, & demonstrativo, quod quia competit Logicæ, hinc Logica ita est Ars, ut simul sit scientia.

INSTABIS. Bona est hæc consequentia. Petrus est homo rationalis. Ergo & omnis homo est rationalis. Ergo etiam bona est hæc consequentia. Logica, quæ est Ars, potest esse scientia. Ergo & reliquæ possunt esse scientiæ.

RESPONDETUR. Negando consequentiam, & dico bonam esse consequentiam à particulari ad universale, quando prædicatum convenit subiecto reduplicativè accepto v.g. Bucephalus qua Bucephalus, est hinnibilis. Ergo & omnis equus est hinnibilis. Mala autem hæc consequentia. Pegasus currit. Ergo omnis equus currit, quia currere non competit subiecto reduplicativè accepto. Cum ergo Logicæ, qua Ars est, non competat hoc prædicatum: Scientia, ideo quantumvis illa sit scientia, malè inferretur alias artes esse scientias.

OBJICITUR IV. Si Logica est Ars. Ergo & Physica & Metaphysica est Ars. Sequela probatur. Ideo Logica est Ars, quia efficit operationes rectas. Sed etiam Physica & Metaphysica efficit operationes rectas. Ergo &c.

RESPONDETUR. Negando Sequelam. Logica enim non ideo est Ars, quia operationes rectas efficit elicitive, sed quia efficit operationes rectas directive & regulative, quod nulli competit, præter Logicam.

INSTABIS. Ethica non est Ars. Ergo neque Logica.

RESPONDETUR. Negari posse quod in re, Ethica non sit Ars, inducit enim formam quandam bonitatis, in voluntatis actus, per sua dictamina.

OBJICITUR V. Si Logica esset Ars, deberet habere pro objecto ea quæ esse, & non esse possunt, & quorum principium in nobis est. Sed Logica non habet objectum tale, versatur enim circa universale, cuius principium non habetur in nobis.

RESPONDETUR. Logicam qua scientia est, versari circa universale, secus qua Ars.

DICENDUM EST II. *Dari suppositiones in quibus Logica non potest appellari facultas.*

PROBATUR. Conclusio, quia si per facultatem, intelligas potentiam naturalem dantem simpliciter posse, hoc sensu Logica artificialis, non est facultas. Ratio, quia Logica artificialis est solum facilitans, & solum præsupponens, non dans posse, si per facultatem, intelligas dispositionem indifferentem, ad bonum & malum, verum & falsum, hoc sensu Logica, non est facultas. Ratio, quia Logica est virtus intellectus, si virtus intellectus, debet esse dispositio perfecti ad optimum; si per facultatem, intelligas habi-

tum probabiliter non nisi circa utramque partem discursivum, hoc sensu Logica non est facultas; Ratio, quia artificium formæ non est probabile, sed demonstrativum & necessario concludens posito assensu præmissarum.

DICENDUM EST III. *Posse suo modo Logicam appellari facultatem.*

PROBATUR. Quia nomine facultatis venit etiam facilitatio potentiae ad actum perfectum, ut videre est in facultate Oratoria, Poetica &c. Jam autem faciliat Logica potentiam in definiendo, dividendo, &c.

QVÆSTIO II.

De Differentia Logicæ.

Differentia Logicæ petenda ex objecto, hoc autem aliud est Materiale, aliud Formale.

DIFFICULTAS I.

De Objecto materiali Logicæ.

Materia Physica habet rationem prioris respectu formarum materialium, quæ educuntur è potentia Materiæ, habet etiam rationem prioris respectu animæ rationalis, quia quamvis anima rationalis creetur, creatur tamen ad exigentiam dispositionum in Materia receptorum, ratione quarum exigentiarum Materia, etiam respectu animæ rationalis, habet rationem prioris. Ex hac proportionem objectum materiale, præ formali, habet rationem prioris. Hinc etiam de objecto materiali, præcedet tractatio, tractationem de objecto formali.

Punctum Difficultatis I.

An Operationibus Intellectus competat esse materiale Objectum Logicæ.

DICENDUM EST. Operationes intellectus esse objectum Logicæ, ita Schola Thomistica & Nominales cum illis Suar. disp. 19. Metaphysica.

PROBATUR I. Conclusio autoritate Aristotelis, qui Logicæ suæ partialis quam elaboravit, objectum, ponit operationem intellectus, hoc est argumentationem, totusque est de reliquo in præscribendis regulis definitionis, divisionis, adeoque dirigendis operationibus intellectus. &c. Idem sentit D. Th. I. postter. lect. 1. *Sicut ex hoc quod Ratio de actu manus ratiocinatur, adinventum est ars edificatoria vel fabrilis, per quam homo ordinatè & faciliter huius actus exercere potest. Eadem ratione Ars quædam necessaria est, qua sit directiva ipsius actus rationis, per quam scilicet homo in ipso actu rationis ordinatè & faciliter & sine errore procedat, & hæc est Ars Logica, id est rationalis scientia, qua non solum rationalis est, ex hoc quod*

est secundum rationem (quod est omnibus artibus commune) *sed etiam ex hoc, quod est circa ipsum actum rationis, sicut circa propriam materiam.*

PROBATUR II. In quod primò & per se inducitur ratio formalis principaliter & per se intenta à Logica, illud est objectum materiale Logicae, hoc enim venit nomine materialis, sed in operatione intellectus primò & per se inducitur ratio formalis, principaliter intenta à Logica, hoc est rectitudo operationum, de quo infra. Ergò

PROBATUR III. Si Objectum materiale Logicae non sunt operationes, vel sunt omnes bonae, & sic impossibile erit ponere Syllogismum non in forma, vel omnes malae, & sic non erit possibile ponere argumentum in forma, vel sunt interdum bonae, interdum malae. Ergò sequitur illas esse objectum materiale. Quod ipsum probatur. Operationes quae se habent per modum materiae physicae, sunt objectum alicujus scientiae, quae autem possunt habere nunc hanc formam bonae operationis, nunc hanc formam malae, habent se per modum materiae physicae. Ergò erunt objectum alicujus scientiae, non alius autem, quam Logicae. Cujus enim?

RESPONDEBIS I. Operationes considerari ab Animastica.

CONTRA EST. Tum quia concedo illas considerari ab Animastica, secundum quod sunt motus animae, sed non qua rectas vel non rectas. Tum quia Animastica est scientia speculativa, hic autem agitur de considerativo practico. Tum quia ex eo, quod considerentur ab Animastica, non rectè inferitur eas non considerari à Logica, cum materiale objectum, ad plures scientias referatur.

RESPONDEBIS II. Intellectus non est capax erroris positivi, sed solum negativus, quia tunc solum censetur intellectus positivè errare circa objectum, quando aliter illud concipit, quam illud sibi sit unitum. Errare autem negativè dicitur, quando intellectus non omnino pertingit ad medullam rei.

CONTRA EST. Quidquid sit an positivè errare possimus, cur ad hunc errorem negativum tollendum, non obijciuntur Operationes, ipsi Logicae, tanquam abolitivae illius erroris.

RESPONDEBIS III. Posito errore intellectus sufficit quod intellectus dirigat seipsum. Consequenter huic directioni tanquam materiale, non erit necesse obijci operationes intellectus.

CONTRA. Concedo sufficere intellectum ad posse simpliciter se dirigere, sed nego, quod sufficiat ad facile posse; & sicut sufficit intellectus ad simpliciter posse demonstrationum Metaphysicarum, & tamen ad facile posse earundem requiritur scientia Metaphysica, ita requiritur Logica ad facile posse dirigere Operationes.

OBJICITUR I. Operationes Logicae non

sunt objectum Logicae. Sed operationes intellectus sunt operationes Logicae. Ergò non sunt objectum Logicae. Major probatur. Illud quod non potest esse specificativum Logicae, non est objectum Logicae. Objectum enim specificativum debet esse. Sed operationes Logicae non sunt specificativum Logicae. Ergò non possunt esse objectum Logicae. Minor immediata probatur. Quod est specificativum Logicae debet esse, prius Logica, nam specificativum, est per modum causae formalis, causa autem est prior suo effectu cum tamen operationes Logicae non sint prius Logica, utpote effectus & productum à Logica. Quod autem operationes intellectus sint operationes Logicae exinde probatur. Quia simplex Apprehensio, Compositio & Divisio, Illatio item, sunt operationes intellectus, & tamen eadem sunt Operationes Logicae.

RESPONDETUR. Argumentum non petere conclusionem directè, cum procedat de specificativo scientiae, quod non competit per se loquendo & ordinariè materiali objecto. Ipse etiam medius terminus non concludit, quia licet operationes Logicae elicitive & in genere efficientis, sint posteriores Logica, praesuppositivè tamen & in genere causae finalis sunt priores Logica, imò contingit universaliter in omnibus habitibus practicis, ut ponant & efficiant suum objectum, adeoque ut in genere causae efficientis, sit objectum, posterius illis.

INSTABIS. Operationes artis non sunt objectum artis. Ergò nec operationes intellectus & Logicae, erunt objectum Logicae.

RESPONDETUR. Antecedens esse verum de artibus, quae mediis operationibus relinquunt post se opus, ut v.g. Sartoria vestem, in qua illa ultimo conquiescit, sed si sit ars non relinquens post se opus, ea habebit pro objecto operationes, ut ars saltandi operationes saltus. Idè, ex eo, quia cum non sint natae relinquere post se opus, poterunt tanquam in fine adeoq; tanquam in objecto quiescere in illis operationibus. Jam autem Logica non relinquit post se opus ullum.

OBJICITUR II. Materiale objectum Logicae sunt praecepta Logica. Ergò non operationes intellectus. Antecedens probatur. Instrumenta Logica debent esse objectum Logicae. Praecepta Logica sunt instrumentum Logicae. Ergò debent esse objectum Logicae. Major probatur. Artis instrumentaria objectum, debent esse instrumenta. Logica autem est ars instrumentaria.

RESPONDETUR. Id ad maximum procedere de arte per se instrumentaria, quod non competit Logicae, quia quamvis deessent aliae scientiae, posset adhuc esse Logica. Deinde etiam ars instrumentaria, debet habere pro objecto instrumenta quae facit, non per quae facit; jam autem praecepta sunt instrumenta, per quae operatur Logica, & sicut artis instrumentariae,

† *De*

quae

quæ sit procusiva malleorum, malleus cuden-
dus est objectum, non quo cudit, sed qui cudi-
tur, ita & in præsentī non id quo facit Logica,
erit objectum; Sed quod facit: præcepta autem
sunt id quo facit, seu dirigit operationes.

OBJICITUR III. Frænificatoriam objectum
v. g. est frænū, fræni autem objectum est e-
quus regendus, qui nullo modo spectat ad fræ-
nificatoriam, nisi remotè. Ergo & ipsæ operatio-
nes intellectus, non spectabunt ad Logicam,
nisi remotè, licet ipsa præcepta ordinentur ad
operationes.

RESPONDETUR. Cum Logica per se non
sit ars instrumentaria, non debet subesse omni-
bus proprietatibus artis instrumentariæ. Dein-
de artes instrumentariæ sunt quædam, quæ pro
ultimo fine habent nonnisi instrumenta, ut ad-
ducta frænificatoria & aliæ instrumentariæ sunt
quæ per se expetunt tanquam finem & bonum
suum, objecta ipsorum instrumentorum. Sic fa-
bri instrumenta sunt mallei, forcipes &c. quo-
rum instrumentorum objecta, sunt etiam alii
mallei, forcipes &c. Logica ergo ita habet pro
objecto instrumenta, hoc est præcepta, ut simul
etiam habeat pro objecto, & ipsum illud ad quod
tendunt illa instrumenta, hoc est operationes
intellectus. Tunc autem instrumentaria Ars
habet pro objecto objectum instrumenti, quan-
do ipsum illud objectum, est simile ipsi instru-
mento, potestque etiam in illo consequi finem,
quem intendit.

OBJICITUR IV. Objectum sensuum non
est sensatio sed sensibile, & auditus objectum
non est auditio sed sonus. Ergo & objectum
Logicæ non est operatio, sed operatum potius
aliquod.

RESPONDETUR. Hoc operatum esse ipsam
operationem, quo autem operatur esse præce-
pta, sicut quo auditur est auditio, sonus autem
est id, quod auditur. Deinde cum præter ope-
rationes nihil possit ostendi in Logica ad quod
attendat, non erit necesse recurrere ad opus ali-
quod in Logica; in auditione autem præter au-
ditionem ipsam, est ostendere sonum, seu quod
auditur. Denique disparitas est, quia objecta sen-
suum debent esse quid extrinsecum sensibus &
sensationibus, proindeque sensationes hoc obje-
ctum esse non possunt, non est autem necesse po-
nere objectum Logicæ aliquod extrinsecum.

OBJICITUR V. Operationes artis à nullo
alio fiunt quam ab arte, ut cantatio artificiosa
non fit nisi à Musica, & tamen operationes intel-
lectus, fiunt ab aliis scientiis v. g. Metaphysica.

RESPONDETUR. Operationes artis cum
suo formali spectatas, non fieri nisi ab arte, secus
si sint sine formali suo. Jam autem cum formali
Logicæ, qua tali, nulla scientia producit opera-
tiones intellectus, sed id spectat ad
Logicam.

Punctum Difficultatis 2.

*An prima operatio sit Objectum mate-
riale Logicæ.*

PRÆMITTO I. *Quid sit prima operatio*, quod
scilicet sit simplex apprehensio objecti.

PRÆMITTO II. Ex Arriaga hic disp. 2. num.
36. *Esse aliquas apprehensiones necessario rectas.*
Ratio, quia etiam sunt aliqua iudicia omnino
& necessario recta, v. g. Iudicium de notitia,
quam in me experior.

PRÆMITTO III. Ex Oviedo hic Controv.
2. num. 25. *duplices esse apprehensiones*, alias sim-
plices, alias compositas. Simples sunt, quæ
rem apprehendunt per modum unius, sive in re
unum sit quale est, Ens ut sic, sive sit per mo-
dum nonnisi unius, quale est rationale conti-
nens in se plures formalitates; Compositæ au-
tem apprehensiones sunt, quæ objectum instar
duorum apprehendunt, ut cum apprehenditur
animal rationale per modum condistinctorum,
etiam si hæc realiter identificata sint.

PRÆMITTO IV. *Veritatem esse conformitatem
cum objecto*, falsitatem verò esse diffinitatem
cum eodem, quæ conformitas si sit per modum
affirmationis aut negationis, erit veritas com-
plexa, si verò non sit per modum affirmationis
aut negationis, erit veritas incomplexa.

PRÆMITTO V. *Dari in prima apprehensione
veritatem incomplexam.* Ratio. Tum quia ita
Aristoteles lib. 3. de Anima, tex. 26. ubi expre-
sse ait: *Intellectum, qui est intellectus ipsius Quid
est, seu essentia, verum esse & non aliquid de ali-
quo enuntiare.* Ergo habet veritatem prima ap-
prehensio, non complexam, quia hæc est secun-
dum affirmationem & negationem. Ergo in-
complexam. Tum quia non apparet ex quo fun-
damento connectantur tantum inter se confor-
mitas cum objecto & enuntiatio aut illatio. Er-
go poterit connecti etiam cum apprehensione.
Tum quia veritas est conformitas cognitionis
cum objecto. Sed potest esse conformitas co-
gnitionis cum objecto, sine omni affirmatione
& negatione. Ergo illo etiam in prima opera-
tione dabitur. Ex hoc explicabitur Aristoteles,
qui 9. Met. tex. ultimo videtur sentire, quod in
simplicibus non sit verum & falsum, intelligen-
dus enim est de vero vel falso complexo.

Dices cum Mauro, qu. 58. Veritas non est
quæcunque similitudo, sed similitudo perfecta,
per quam res dicitur esse sicuti est, simplex au-
tem apprehensio non dicit rem esse sicuti est,
quia cum nihil affirmet, nihil dicit.

RESPONDETUR. Neg. Major. Veritas e-
nim non definitur per perfectam conformita-
tem sed per conformitatem. Probaret etiam hoc
argumentum, quod nec in secunda operatione
sit veritas, quia rem ita se habere perfectius di-
cit